

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2014.5.28.
COM(2014) 299 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**Éves jelentés a Bizottság által az exporthitelek területén az 1233/2011/EU rendelet
értelmében folytatott tárgyalásokról**

1. Bevezetés:

A hivatalosan támogatott exporthitelek terén bizonyos iránymutatások alkalmazásáról, valamint a 2001/76/EK és a 2001/77/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. november 16-i 1233/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ I. melléklete előírja, hogy az Európai Bizottság „hatáskörének megfelelően éves jelentést készít az Európai Parlament számára a lefolytatott tárgyalásokról, amelyekre nézve a Bizottságnak tárgyalási felhatalmazása van a nemzetközi együttműködés különböző fórumain a hivatalosan támogatott exporthitelek területén globális szabványok létrehozására.”

Ez a jelentés a 2013 márciusától 2014 márciusáig terjedő időszakot öleli fel.

2. Az exporthitelekkel kapcsolatos 2013. évi jelentősebb fejlemények

E szakpolitikai területen a Bizottság hagyományosan elsősorban a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) keretén belül folytat tárgyalásokat, amely továbbra is az egyetlen olyan nemzetközi szerv, amely részletes technikai szabályozást dolgozott ki az exporthitelekre vonatkozóan. Kereskedelmi tárgyalásokhoz kapcsolódó hatásköre alapján az EU-t az Európai Bizottság képviseli **a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló OECD-megállapodást**², valamint annak az – egyes iparágakra alkalmazandó egyedi finanszírozási szabályokról szóló – alábbi **ágazati megállapodásait** érintő tárgyalásokon:

- a hajókhoz nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás,
- az atomerőművekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás,
- a polgári légi járművekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás,
- a megújuló energia felhasználását és az éghajlatváltozás mérséklését célzó, valamint vízügyi projektekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás.

Az OECD-n belül folytatódnak a tárgyalások, melyek eredményeként a jelentés tárgyát képező időszak alatt többek között új ágazati megállapodást fogadtak el a vasúti infrastruktúrához nyújtott exporthitelekre vonatkozóan, és megkezdődtek a megújuló energia felhasználását és az éghajlatváltozás mérséklését célzó, valamint vízügyi projektekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás hatályának kiterjesztéséről folytatott megbeszélések (a részleteket lásd a 4. szakaszban).

Az OECD-megállapodás összességében sikeresen biztosította az egyenlő versenyfeltételeket a résztvevői exporthitel-programok számára. A jelentősebb feltörekvő exporthitelezők, mint például Kína, India vagy Brazília³ azonban nem részesei a megállapodásnak.

Az exporthitelezéssel foglalkozó nemzetközi munkacsoport (a továbbiakban: nemzetközi munkacsoport) létrehozása – melyre Obama elnök, illetve Hszi Csin-ping, akkori miniszterelnök-helyettes 2012. februári közös kezdeményezését követően került sor –

¹ HL L 326., 2011.12.8., 45. o.

² A megállapodás az EU, az Egyesült Államok, Kanada, Japán, Korea, Norvégia, Svájc, Új-Zéland és Ausztrália között létrejött, 1978 óta életben lévő önkéntes megállapodás, amelynek fő célkitűzése, hogy a résztvevők exporthitel-programjai számára egyenlő versenyfeltételeket biztosítson. A megállapodást és annak későbbi módosításait rendszeresen átültetik az uniós jogba.

³ Brazília helyzete kivételesnek számít, mivel kizárólag a polgári légi járművekhez nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodásban vesz részt, de nem áll szándékában csatlakozni az általános megállapodáshoz.

stratégiai lehetőséget teremtett az OECD-résztvevők és a nem OECD-tag résztvevők számára, hogy egészen új keretek között működjenek együtt az exporthitelezésre vonatkozó új szabályok kidolgozása érdekében. Az Európai Unió ezért már a kezdetektől teljes mértékben támogatta a nemzetközi munkacsoport keretei között zajló folyamatot. A nemzetközi munkacsoport 2013-ban is alapvető prioritás maradt, és a vonatkozó tevékenységek aránya még a 2012. évinél is magasabb volt az Unió exporthitelezéssel kapcsolatban végzett munkáján belül (a részleteket lásd a 3. szakaszban).

3. Az exporthitelezéssel foglalkozó nemzetközi munkacsoport:

Emlékeztetni kell arra, hogy a kezdetekkor összesen **18 „jelentősebb exporthitelező”** kapott felkérést az új, **exporthitelezéssel foglalkozó nemzetközi munkacsoport**hoz (a továbbiakban: **nemzetközi munkacsoport**) való csatlakozásra: a hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló OECD-megállapodás 9 résztvevője (EU, Egyesült Államok, Kanada, Japán, Korea, Norvégia, Svájc, Ausztrália és Új-Zéland), valamint Kína, Brazília, az Oroszországi Föderáció, Dél-Afrika, India, Indonézia, Malajzia, Törökország és Izrael. Megállapodás született arról, hogy – az Egyesült Államok, az EU, Kína és Brazília részvételével – **irányítóbizottsági** megbeszéléseket tartanak a nemzetközi munkacsoport plenáris ülései előtt. A nemzetközi munkacsoportnak nincs állandó elnöke, titkársága, illetve helyszíne. Az üléseknek az irányítóbizottság tagjai felváltva adnak otthont.

Miként az a Bizottság előző jelentésében szerepel, **a nemzetközi munkacsoport első hivatalos találkozásán** (amelyre **2012 novemberében** Washingtonban került sor) a kezdeti tárgyalások nem voltak zökkenőmentesek. A nemzetközi munkacsoport résztvevőinek többsége azonmód az exporthitelek teljes körére alkalmazandó általános, horizontális szabályokra kívánt volna összpontosítani, Kína viszont ragaszkodott az **„ágazati megközelítéshez”**, vagyis hogy a nemzetközi munkacsoport először az egyes iparágak szerinti exporthitelezési gyakorlatot vizsgálja meg, és csak második lépésben fókuszáljon a horizontális szabályokra. Jóllehet a nemzetközi munkacsoport végül is elfogadta az ágazati megközelítés elvét mint követendő munkamódszert, vita bontakozott ki arról, hogy mely ágazato(ka)t vizsgálják meg: Kína ragaszkodott a hajóágazathoz, holott köztudott volt, hogy e szektorban az Egyesült Államok és a nemzetközi munkacsoport több más tagja egyáltalán nem végez exporthitelezést. A legalább még egy második ágazat kijelölésére tett (a nemzetközi munkacsoport valamennyi tagjának aktív részvételét lehetővé tevő) javaslatok nem jártak azonnal sikerrel.

E patthelyzet feloldására az **uniós delegáció** felajánlotta, hogy **informális találkozót** szervez, amelynek alkalmával a delegációk szakértői szinten folytathatták a megbeszéléseket. A szóban forgó, **2013 márciusában** Berlinben megtartott rendezvény igen jótékony hatással volt a nemzetközi munkacsoporton belüli munkakörnyezetre (az egyes résztvevők konstruktív megbeszélést folytattak a különböző iparágak kapcsán nyert technikai tapasztalataikról). Ezt követően a **nemzetközi munkacsoport második hivatalos találkozásán** – amelynek **2013 májusában Kína** adott otthont Pekingben – megegyezés születhetett egy második ágazatra, az orvosi készülékekre vonatkozóan. Jóllehet az orvosi készülékek ágazata általában nem tekintendő olyan területnek, amelyet jelentős exporthitelezési tevékenység jellemez, viszont megfelelő referenciaként szolgálhat az általános jellegű, horizontális megbeszélések tekintetében, mivel ezen ágazatban nincs egyedi exporthitelezési gyakorlat. A kínai delegáció több alkalommal is elismerte, hogy az ágazati megközelítésnek nem (az OECD-megállapodás alapján jelenleg hatályban lévőkhöz hasonló) ágazati megállapodások formális megkötése a

célja, hanem hogy a hajókról, illetve orvosi készülékekről folytatott megbeszélések sikeres előrehaladtával a nemzetközi munkacsoport áttérjen a horizontális tárgyalásokra.

A harmadik hivatalos találkozónak az EU adott otthont Brüsszelben **2013 szeptemberében**. Az EU részletes technikai vitaanyagot terjesztett elő, amelyben olyan alapvető kérdéseket járt körbe, mint a nemzetközi munkacsoport keretei között zajló folyamat lehetséges általános célkitűzései, valamint hogy milyen szerepet fognak játszani a hajó, illetve orvosi ágazatról folytatott megbeszélések az exporthitelezésről szóló jövőbeli horizontális megállapodás építőköveiként. A dokumentum emellett a nemzetközi munkacsoport résztvevőinek címzett, részletesen kidolgozott szempontokat és kérdéseket tartalmazott a megbeszélések tárgyának meghatározásáról (vagyis arról, hogy miként jelölhetők ki a szóban forgó két gazdasági ágazat határai és hogyan határozhatók meg a hivatalos támogatási mechanizmusok, amelyekre az új iránymutatásokat alkalmazni kell), valamint az exporthitelezési ügyletek árhoz nem kapcsolódó konkrét elemeire (például az előlegekre, a hitelek maximális és minimális futamidejére, a törlesztési és biztosítékkonstrukciókra), illetve árhoz kapcsolódó elemeire (alapkamatlábakra, hitelkockázati díjra és költségekre) vonatkozóan. A nemzetközi munkacsoport többi résztvevője kedvezően fogadta a hozzájárulást, és a csoport igen eredményes megbeszélést folytatott a plenáris ülés alkalmával. Számos magas színvonalú előadás megtartására is sor került, különösen a többi OECD-résztvevő jóvoltából, de a nem OECD-tag résztvevők – mint például Kína – is aktívan közreműködtek a tárgyalásokon. A Brüsszelben megtartott találkozó összességében egyértelmű előrelépést jelentett, mivel a munkacsoporton belül megkezdődtek az igazi technikai kérdéseket érintő megbeszélések.

A negyedik hivatalos találkozónak **2014 januárjában Brazília** adott otthont Brazíliavárosban, ahol folytatódtak a két ágazattal kapcsolatos megbeszélések (továbbra is a nemzetközi munkacsoport harmadik találkozásán betervezett uniós vitaanyagban felvetett kérdésekre adott írásos válaszok alapján). A nemzetközi munkacsoport arra a következtetésre jutott, hogy az exporthitelezés jelenlegi gyakorlatairól folytatott véleménycseréről áttér a konkrétabb, szövegalapú megbeszélésekre (vagyis a delegációk az érdemibb megbeszélések érdekében a két ágazat finanszírozási módozataira vonatkozó egyedi tervezeteket terjesztenek elő). E megközelítést alkalmazzák majd **a nemzetközi munkacsoport ötödik hivatalos találkozásán**, melynek az Egyesült Államok ad otthont **Washingtonban 2014. május 20–22. között**.

Ha **előzetesen mérleget vonnánk a nemzetközi munkacsoport eddigi működéséből**, akkor vegyes kép rajzolódna ki:

Pozitívként hangsúlyozni kell azt a már önmagában sem kis eredményt, hogy sikeresen létrejött, illetve működik egy olyan fórum, amelynek keretében az OECD-tagsággal rendelkező és OECD-n kívüli exporthitelezők rendszeresen üléseznek annak érdekében, hogy szabályozási kérdéseket vitassanak meg. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy azok a korábbi erőfeszítések, amelyek Kínát hasonló jellegű bilaterális vagy multilaterális szintű tárgyalásokba igyekeztek bevonni, nem jártak sikerrel. Az OECD-n kívüli legjelentősebb exporthitelezők közül egyedül India nem csatlakozott ez ideig hivatalosan a folyamathoz, bár megfigyelőként részt vett a negyedik találkozón.

Jóllehet az EU nem tartozott a szóban forgó folyamat közvetlen kezdeményezői közé, mégis annak egyik kulcsszereplőjévé lépett elő: két sikeres találkozót szervezett, számos lényegi

hozzájárulást tett, valamint vitaanyagot terjesztett be, amely úgy tűnik, hogy a mai napig meghatározza a nemzetközi munkacsoport megbeszéléseit.

Ugyanakkor valódi probléma a jelenlegi szakaszban, hogy a nemzetközi munkacsoport tevékenységének hajtóerejét egyelőre lényegében a munkacsoport OECD-résztvevőinek szerepvállalása jelenti. Dél-Afrika és Törökország kivételével az aktív hozzájárulásokat (például az előadásokat) illetően számos nem OECD-tag résztvevő igen óvatos politikát folytat. Írásbeli beadványokat mindeddig szinte kizárólag OECD-résztvevők nyújtottak be.

A 2014-ben megtartandó találkozók kétséget kizáróan döntő fontosságúnak fognak bizonyulni annak megvizsgálása szempontjából, hogy a nemzetközi munkacsoport valamennyi tagja határozottan elkötelezte-e magát a folyamat mellett, illetve hogy számolni lehet-e azzal, hogy a folyamat az előzetes tárgyalások szakaszán túllépve tovább fejlődik. Amennyiben valószínűsíthető, hogy a nemzetközi munkacsoport keretei között zajló folyamat eléri a hivatalos tárgyalási szakaszt, a Bizottság megteszi a Szerződésekben foglaltak szerinti felhatalmazás megszerzésére irányuló lépéseket.

4. Az OECD-n belüli fejlemények a jelentéstételi időszak során:

2013 novemberében az OECD-megállapodás résztvevői lezárták a **vasúti infrastruktúrához nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodásról** két éve folyó tárgyalásokat. A vasúti infrastruktúrához nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás – amelynek létrejötté az EU egyik jelentős ambíciója volt – külön finanszírozási feltételeket határoz meg a vonatok üzemeltetéséhez elengedhetetlen vasúti infrastrukturális eszközök – többek között a vasúti ellenőrző rendszerek, villamosítás, menetvonalak, gördülőállomány és kapcsolódó építési munkák – exportjára vonatkozóan. A vasúti infrastruktúrához nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás az ilyen jellegű exporthitelezési ügyletek számára egyfelől hosszabb futamidőt⁴ irányoz elő – különbséget téve a magas jövedelmű OECD-országokba (12 éves maximális futamidő) és az összes többi országba (14 éves maximális futamidő) irányuló kivitelek között –, másfelől pedig a törlesztési konstrukciók esetében rugalmasabb mechanizmusokat vezet be. Ugyanakkor ahhoz, hogy e megállapodás létrejöhessen, engedményeket kellett tenni azon aggodalmak eloszlatására, melyek a magas jövedelmű OECD-országok tekintetében rendelkezésre álló magánpiaci finanszírozásoknak történő alákínálással kapcsolatban merültek fel. A vasúti infrastruktúrához nyújtott exporthitelekről szóló ágazati megállapodás alapján ezen országok számára nyújtott exporthitelekről előzetesen értesíteni kell a többi OECD-résztvevőt (akik számára egyúttal részletes indokolást is be kell nyújtani). Konkrétan, amennyiben egy magas jövedelmű OECD-országba irányuló kivitel finanszírozásának nagyobb hányada exporthitelekből származik, mentesség

⁴ Általános szabályként a megállapodás 5 éves maximális futamidőt ír elő (bizonyos körülmények fennállása esetén ez az időtartam 8,5 év) a magas jövedelmű OECD-országokba, és 10 éves maximális futamidőt az összes többi országba irányuló kivitelek esetében. A megállapodás ugyanakkor több iparág, valamint adott ügyletek tekintetében hosszabb maximális futamidőt állapít meg (a leghosszabb futamidő az atomerőművekről szóló ágazati megállapodás szerinti, illetve a megújuló energia felhasználását és az éghajlatváltozás mérséklését célzó, valamint vízügyi projektekről szóló ágazati megállapodás adott ügyleteire vonatkozó 18 éves időtartam).

íránti kérelmet kell benyújtani. Világviszonylatban Európa számít a vasúti termékek legnagyobb piacának, illetve Európában a legkoncentráltabb a vasúti berendezések ágazata.

A megújuló energia felhasználását és az éghajlatváltozás mérséklését célzó, valamint vízügyi projektekhez nyújtott exporthitelekéről szóló 2012. évi ágazati megállapodás két kiegészítése tekintetében az EU szintén vezető szerepet tölt be. A jelenleg tárgyalás alatt álló ágazati kiegészítések az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó projekteket és az intelligens villamosenergia-hálózatokat érintik. E területek több kulcsfontosságú ágazati szereplője az EU-n belül működik. Az **éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról** folytatott megbeszélések hosszabb időt vettek igénybe és valamivel előrehaladottabb szakaszban tartanak, mint az **intelligens villamosenergia-hálózatok** ügye (melynek esetében az OECD most érte el az alapvető fogalommeghatározások technikai megvitatásának szakaszát). A jelek szerint nem minden résztvevőnek fűződik tényleges saját érdeke az említett kérdéskörökhöz.

Az OECD exporthitelezéssel foglalkozó legutóbbi ülésein az EU és Kanada közös javaslatot terjesztett be az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozóan. Az Egyesült Államok delegációja bejelentette, hogy kellő időben észrevételezni fogja a javaslatot. Az OECD-résztvevők elvben készek folytatni az intelligens energiahálózatokkal kapcsolatos munkát, ugyanakkor javaslatot kell majd tenni egy általánosan elfogadott fogalommeghatározásra, és emellett alaposan meg kell indokolni, hogy a szóban forgó területen miért szükséges exporthitel-finanszírozást alkalmazni. Az éghajlatváltozást érintő különböző kérdéseket az OECD az exporthitelezéssel foglalkozó soron következő, 2014. évi üléseken ismét napirendre tűzi.

Stratégiai fontosságú terület **az OECD-megállapodás kamatlábra vonatkozó rendelkezéseinek felülvizsgálata:** a megállapodás minimális rögzített kamatlábakra vonatkozó rendelkezéseiről a nyolcvanas években született megegyezés. A résztvevők jelenleg e rendelkezések korszerűsítésén, illetve a minimális változó kamatlábakat meghatározó szabályok megállapodásba foglalásán dolgoznak. Ennek az átfogó felülvizsgálatnak a megindítására a pénzügyi válság következtében végbe ment bankpiaci változások adtak okot, mivel a válság nyomán kérdésessé vált a jelenlegi szabályok torzításmentes jellege. A résztvevők közül alighanem az EU-ban függ leginkább az exporthitelezési rendszer a kereskedelmi bankoktól, így indokolt, hogy az Unió a tárgyalási folyamat meghatározó szereplőjévé váljon.

Jóllehet számos további résztvevő még nem alakította ki hivatalos álláspontját, a Bizottságnak sikerült elérnie, hogy a tagállamok között egyetértés szülessen a kamatláb-felülvizsgálat **négy vezérelvéről:**

1. Folytatni kell az exporthitelezési gyakorlatok harmonizációját a rögzített kamatlábak kiválasztása és fenntartása tekintetében.
2. Meg kell őrizni a rögzített kamatlábak megállapodás szerinti rendszerébe jelenleg beépített kiszámíthatóságot, miközben megfelelőbb árazást kell biztosítani.
3. Annak érdekében, hogy továbbra is biztosított legyen a támogatásokról és kiegyenlítő intézkedésekről szóló megállapodásban foglalt védelemnek való megfelelés, meg kell őrizni a rögzített kamatlábak (a továbbiakban: CIRR-kamatlábak) rendszerének alapvető kialakítását, de az alapkamatlábhoz hozzáadott (jelenleg rögzített számú bázispontokban meghatározott) felárnak jobban kell tükröznie a kereskedelmi bankok által alkalmazott kamatlábak szintjét.

4. Be kell vezetni az OECD-megállapodásba a változó kamatlábakat.

Ezen elvek alapján a Bizottság jelenleg egy olyan lényegibb javaslat kialakításán dolgozik, amelyet az EU 2014 folyamán terjeszthet az OECD elé.

Kereskedelmi szempontból hagyományosan a **légi járművek** számítanak a legfontosabb exporthitelezési ágazatnak, az utóbbi időszakban azonban nem voltak jelentősebb új fejlemények e téren. Folytatódik **az OECD 2011. évi, polgári légi járművekhez nyújtott exporthitelekéről szóló ágazati megállapodásának** végrehajtása (amelynek felülvizsgálatát elvileg 2015-re irányozták elő).

A Bizottság megfelelő módon tájékoztatni fogja az Európai Parlamentet az új fejleményekről.